

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการ
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษายะลา เขต 2

THE RELATIONSHIP BETWEEN CREATIVE LEADERSHIP AND ACADEMIC
ADMINISTRATION OF SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE OFFICE
OF YALA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 2

¹นุรุดิน สะเอ๊ะ และ ²กนกกร ศิริสุข

¹Nurudin Sa-eh and ²Kanokkorn Sirisuk

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, ประเทศไทย

Songkhla Rajabhat University, Thailand

¹denbala317@gmail.com, ²kanokkorn.si@skru.ac.th

Received: December 7, 2024; **Revised:** December 28, 2024; **Accepted:** January 29, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 2) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของ

¹นักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = 0.866$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์; การบริหารงานวิชาการ; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this study were to: 1) Study the creative leadership of school administrators under the Office of Yala Primary Educational Service Area 2, 2) Study the academic administration of school administrators under the Office of Yala Primary Educational Service Area 2, and 3) Study the relationship between creative leadership and academic administration of school administrators under the Office of Yala Primary Educational Service Area 2. The results showed that: 1) The creative leadership of school administrators under the Office of Yala Primary Educational Service Area 2, as a whole, was at the highest level. 2) The academic administration of school administrators under the Office of Yala Primary Educational Service Area 2, as a whole, was at a high level. 3) The relationship between creative leadership and academic administration of school administrators under the Office of Yala Primary Educational Service Area 2 was at a high level of positive correlation ($r = 0.866$) with statistical significance at the .001 level.

Keywords: Creative leadership; Academic administration; School administrator

บทนำ

ภาวะผู้นำ เป็นกระบวนการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ก่อให้เกิดกิจกรรมหรือการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาที่วางไว้ โดยใช้การสนับสนุน ชักชวน กระตุ้นจูงใจให้บุคคลปฏิบัติตามด้วยความกระตือรือร้นเต็มใจ และยินดีที่จะให้ความร่วมมือ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานและการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล สอดคล้องกับแนวความคิดของ สุรวิรัตน์ โตเขียว (2560: 20) ภาวะผู้นำ คือ ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะก่อให้เกิดกิจกรรมหรือการเปลี่ยนแปลง เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาโดยใช้การชักชวน จูงใจให้บุคคลปฏิบัติตามความคิดเห็นตามความต้องการของผู้บริหารด้วยความเต็มใจ และยินดีที่จะให้ความร่วมมือ ซึ่งผู้นำต้องมีอิทธิพลต่อบุคคลหรือ

สถานศึกษาที่ก่อให้เกิดการทำการกิจกรรม หรือการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้นำสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ และต้องเป็นผู้สร้างวัฒนธรรมที่ดีให้แก่สถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำของตนเอง ต้องสามารถพัฒนาตนเอง ทั้งด้านทักษะ ความรู้และความเข้าใจในหลักการต่างๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในภาวะเช่นนี้คุณลักษณะของผู้นำที่เรียกว่า ภาวะผู้นำ จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้สามารถปรับตัวให้ทันต่อสภาพแวดล้อมที่ปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในสังคมได้อย่างเหมาะสม

การบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ซึ่งได้ให้ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ในกลยุทธ์ที่ 3 ยุทธศาสตร์คุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารสถานศึกษาและเป็นผู้กำหนดนโยบายกำหนด จุดมุ่งหมาย วางแผน ตลอดจนวิธีการดำเนินงานของโรงเรียนให้มีการบริหารสถานศึกษาที่บรรลุผลสอดคล้องตามวัตถุประสงค์และนโยบายรัฐที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตามการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรทางการศึกษานี้ จะมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาจะต้องตระหนักถึงความสำคัญในอาชีพและหน้าที่ของตนเอง โดยผู้อำนวยการสถานศึกษาทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและกระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจ ให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2, 2567 :34) จะเห็นได้ว่ากลยุทธ์ที่ 3 มีการกล่าวถึงการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพผู้บริหารในที่นี้จะรวมไปถึงการพัฒนาระบบบริหารจัดการส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การบริหารงานภายในสถานศึกษามีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่สำคัญในการนำนโยบายมาพัฒนาสถานศึกษา จัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม ตรงตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งกระบวนการดังกล่าวล้วนแต่มีความสอดคล้องกับการบริหารงานวิชาการโดยตรง เพราะ การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจของสถานศึกษาซึ่งผู้บริหารควรให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกและ ผู้บริหารในฐานะที่เป็นเสาหลักที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อหน่วยงาน ต่อผู้ได้บังคับบัญชา และ ต่อผลงานอันเป็นส่วนรวม คุณภาพและบทบาทของผู้บริหารจึงมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับคุณภาพของสถานศึกษารวมทั้งมีผลสะท้อนต่อผลงานและวิธีปฏิบัติงานของสถานศึกษาแต่ละแห่งเป็นอันมาก จึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทันต่อโลกในปัจจุบันนี้ และเพื่อพัฒนา

โรงเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน ผู้บริหารในฐานะผู้นำจึงจำเป็นต้องมี “ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์” เพื่อให้สามารถบริหารงานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งในปัจจุบันนี้ จากผลการดำเนินงาน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำ โดยเฉพาะคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET: Ordinary National Educational Test) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และการทดสอบระดับชาติด้านพื้นฐาน (NT) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2564-2566 ได้คะแนนสอบต่ำกว่าร้อยละ 50 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2, 2566: 18)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ ในการขับเคลื่อนและพัฒนา สถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ ซึ่งภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ถือว่ามีสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้บริหารในการบริหารงานสถานศึกษาในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานวิชาการที่เป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาและการจัดการศึกษา ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการดำเนินงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้บริหารสถานศึกษาหรือหน่วยงานที่สนใจการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวนสถานศึกษา 68 แห่ง จำนวนครูทั้งหมด 1,241 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ปีการศึกษา 2567 ได้จำนวนครู 297 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มสถานศึกษาแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา หลังจากนั้นจึงใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายปิด สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน 25 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ประกอบด้วย 6 ด้าน 30 ข้อ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ของเพียร์สัน (Pearson's Product Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 สรุปผล ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อจำแนกตามเพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 163 คน คิดเป็น ร้อยละ 75.52 มีอายุ 41-50 ปีจำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 49.05 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 49.50 มีประสบการณ์ในการทำงาน 11– 20 ปี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 49.50 ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวนนักเรียน 121-600 คน จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 49.50

2. ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	SD.	แปลผล
1 ความคิดสร้างสรรค์	4.43	0.68	มาก
2 การทำงานเป็นทีม	4.62	0.52	มากที่สุด
3 วิสัยทัศน์	4.64	0.48	มากที่สุด
4 การปรับตัวและยืดหยุ่นตามสถานการณ์	4.54	0.57	มากที่สุด
5 การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.64	0.60	มากที่สุด
รวม	4.57	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, $SD = 0.51$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.64$, $SD = 0.60$) ด้านวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.64$, $SD = 0.48$) ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.62$, $SD = 0.52$) ด้านการปรับตัวและยืดหยุ่นตามสถานการณ์ ($\bar{X} = 4.54$, $SD = 0.57$) และด้านความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.43$, $SD = 0.68$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ดังตาราง 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา		$\bar{X}$	SD	แปลผล
1.	การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.64	0.56	มากที่สุด
2.	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.61	0.57	มากที่สุด
3.	การวัดผลประเมินผล	4.60	0.55	มากที่สุด
4.	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.08	0.71	มาก
5.	การนิเทศการศึกษา	4.40	0.47	มาก
6.	การประกันคุณภาพภายใน	4.11	0.42	มาก
รวม		4.40	0.46	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, $SD = 0.46$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากและมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.64$, $SD = 0.56$) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.61$, $SD = 0.57$) การวัดผลประเมินผล ($\bar{X} = 4.60$, $SD = 0.55$) การนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.40$, $SD = 0.47$) การประกันคุณภาพภายใน ($\bar{X} = 4.11$, $SD = 0.42$) และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.08$, $SD = 0.71$) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ดังตารางที่ 3 และ 4 ดังนี้

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 โดยภาพรวม

ปัจจัย	r	Sig	ระดับ	ทิศทาง
ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา (X) กับการบริหารงานวิชาการ (Y)	0.866**	.000	สูง	บวก

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 พบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา (X) กับการบริหารงานวิชาการ (Y) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.866 ($r_{xy} = 0.866$) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับสูง

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารงานวิชาการ (Y) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของผู้บริหารสถานศึกษา (X)	การพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษา (Y ₁)	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (Y ₂)	การวัดผลประเมินผล (Y ₃)	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา (Y ₄)	การนิเทศการศึกษา (Y ₅)	การประกันคุณภาพภายใน (Y ₆)	รวม (Y)
ด้านความคิดสร้างสรรค์ (X ₁)	0.592***	0.621***	0.609***	0.212***	0.569***	0.458***	0.593***
ด้านการทำงานเป็นทีม (X ₂)	0.651***	0.668***	0.644***	0.191***	0.587***	0.503***	0.626***
ด้านวิสัยทัศน์ (X ₃)	0.882***	0.895***	0.880***	0.217***	0.780***	0.682***	0.835***
ด้านการปรับตัวและยืดหยุ่นตาม สถานการณ์ (X ₄)	0.936***	0.937***	0.931***	0.280***	0.841***	0.743***	0.900***
ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจก บุคคล (X ₅)	0.980***	0.982***	0.974***	0.287***	0.861***	0.784***	0.939***
รวม (X)	0.897***	0.911***	0.897***	0.267***	0.810***	0.704***	0.866***

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 2 พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลกับการบริหารวิชาการ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.939 ($r_{X_5Y} = 0.939$) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการปรับตัวและยืดหยุ่นตามสถานการณ์กับการบริหารวิชาการ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.900 ($r_{X_4Y} = 0.900$) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านวิสัยทัศน์กับการบริหารวิชาการ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.835 ($r_{X_3Y} = 0.835$) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการทำงานเป็นทีมกับการบริหารวิชาการ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.626 ($r_{X_2Y} = 0.626$) และภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความคิดสร้างสรรค์กับการบริหารวิชาการ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.593 ($r_{X_1Y} = 0.593$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายะลา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันผู้บริหารมีการแสดงออกเชิงจินตนาการและมีหลักการ มีวิสัยทัศน์ที่ดี มีการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีการทำงานแบบทีมในการสืบเสาะหาความรู้ร่วมมือกันแก้ปัญหา มีการตรวจสอบความเชื่อร่วมกัน สร้างจินตนาการของอนาคตที่ควรเป็น เก็บรวบรวมวิเคราะห์ และแปลผลข้อมูล มีการยืดหยุ่นและปรับการรูปแบบการทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ มีความคิดริเริ่มที่สร้างสรรค์ และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมอบหมายงานได้ตรงกับความสามารถของบุคคลนั้น เพื่อนำโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวินา สุธิโพธิ์ (2561: 85) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เบญจมาศ หนูไชยทอง (2561: 130) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ ดังนี้ ด้านการมีจินตนาการ ด้านการมีความยืดหยุ่น ด้านการมีวิสัยทัศน์ และด้านความไว้วางใจ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วสันต์ ขวกิจไพบูลย์ (2565: 106) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายะลา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา รองลงมา คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การนิเทศการศึกษา การประกันคุณภาพภายใน และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการดำเนินงานวิชาการ เป็นงานที่สำคัญที่ถือว่าเป็นหัวใจของโรงเรียนหรือโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ใช้เวลาในการบริหารมากกว่าบริหารงานอื่น ๆ ให้ส่วนงานอื่น ๆ เป็นงานสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมระบบของสถานศึกษาได้ ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกคนจำเป็นต้องให้ความสนใจและให้ความสำคัญในการดำเนินงานวิชาการเป็นอันดับแรก โดยมุ่งหวังให้การดำเนินงานวิชาการช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทางด้านสติปัญญาเกิดการเรียนรู้และมีคุณธรรม

จริยธรรมตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และเพื่อแสดงให้เห็นถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ ที่มีส่วนในการผลักดันกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีรูปแบบที่สมบูรณ์ชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์และเกิดการเรียนรู้ควบคู่กับการมีคุณธรรมจริยธรรม อีกทั้งช่วยพัฒนาประเทศชาติและสังคมให้เจริญก้าวหน้า ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของธัญดา ยงยศยิ่ง (2560: 92) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายะลา เขต 3 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งด้านวิชาการ ตามลำดับ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของอมรรัตน์ ไทเหมือง (2565: 142) พบว่า 2. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเท่ากับ 0.866 ($r_{xy} = 0.866$) ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 มีความเป็นผู้นำเชิงสร้างสรรค์สูงและรู้จักการนำภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ทุกด้านมาปรับในการบริหารให้เหมาะสมกับบริบทขององค์กรที่ ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ดีย่อมช่วยให้เกิดผลดีต่อองค์กรในการทำงานร่วมกัน มีการคิดที่ไตร่ตรองและวางแผนร่วมกัน โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน มีการบริหารสถานศึกษาโดยการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการศึกษาสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพเศรษฐกิจและสังคมและการที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เพราะต้องเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อการบริหารโรงเรียนเหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงและเป็นไปในทางที่ดีขึ้น มีโลกทัศน์ที่กว้างไกลเป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้ผู้นำโรงเรียนมีวิสัยทัศน์ที่สามารถกำหนดภาพจุดมุ่งหมายในอนาคตของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจุดมุ่งหมายของการบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาโดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการ

เรียนการสอนให้มีคุณภาพ ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารสถานศึกษา เพราะผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อการบริหารงานวิชาการเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น มีโลกทัศน์ที่กว้างไกลที่เป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้มีวิสัยทัศน์ที่สามารถกำหนดภาพเป้าหมายในอนาคตของ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน มีจิตวิญญาณและความเป็นผู้นำทางวิชาการ และมีความรู้ในหลักการบริหารงานวิชาการ เทคนิคบริหารงานวิชาการ และมีการวางแผนกล ยุทธบริหารงานวิชาการ รวมทั้งต้องรู้จักนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหาร บริหารงานวิชาการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรุตม สุขสอน (2564: 97) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของวสันต์ ขวักกิจไพบูลย์ (2565: 106) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการดำเนินงานวิชาการ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท พบว่า ค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะณัฐ หมื่นวงศ์ (2565: 113) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมมี ความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.866

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ได้รับองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาแบบอย่าง วิธีการเทคนิคต่างๆ ศึกษาดูงาน ที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ เก็บข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ได้ อย่างเหมาะสมอุทิศตนในการทำงาน ใส่ใจและเต็มที่กับงานทุกอย่าง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการ และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการบริหารและการส่งเสริมการเรียนรู้ มีทักษะการตัดสินใจที่รอบคอบ และเป็นที่ยอมรับของครูและบุคลากร

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการกำหนดนโยบายและแนวทางในการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากร มีการสนับสนุนการให้ครูผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียน มีการวางแผนการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ มีการวิเคราะห์ปัญหา มีการนิเทศติดตาม การเผยแพร่งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน

3. จากการศึกษาวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กัน และเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ควรให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นตัวแปรที่ทำให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และสามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาด้านวิชาการได้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ธัญดา ยงยศยิ่ง. (2560). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- เบญจมาศ หนูไชยทอง. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

- ปิยะณัฐ หมั่นวงศ์. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วรุฒ สุขสอน (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- วสันต์ ขวากิจไพบูลย์. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท. วารสารวิจัยวิชาการ. 6(1): 161-163.
- วินา สุทธิโพธิ์. (2561). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุรรัตน์ โตเขียว. (2560). รูปแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2. (2566). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2566. ยะลา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2.
- อมรรัตน์ ไทรเมือง (2565). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3). 607-610.

